

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΤΥΠΩΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΕΛΘΕΝ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ, ΙΕΡΑ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ
1928

Ε.Υ.Δ. της Κ.Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΥ ΑΓΚΩΝΙΕΩΣ

ΥΠΟ

Α. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Εἰς τὰ πολλὰ καὶ καλὰ περὶ τοῦ «ἐξ Ἀγκῶνος Κυριάκου», ἅτινα ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ziebarth, ὡς καὶ εἰς τὰ τῆς ἀρχικῆς σημειώσεως,¹ θὰ εἶχον νὰ προσθέσω κάτι:

Πρῶτον, ὡς ἀνέγραψα καὶ ἄλλοτε, δύναται νὰ εἶναι εὐπρόσδεκτος ἢ παρὰ τῷ παλαιῷ ἰδίως Ἀθηναϊκῷ ἰδιώματι ἀπαντῶσα διαφορὰ μεταξὺ τοῦ Κυριακοῦ ὡς ἐπωνύμου, καὶ τοῦ Κυριάκου ὡς ὀνόματος. Ὡστε κατὰ ταῦτα ὡς Κυριάκος πρέπει μᾶλλον νὰ ἀναγράφεται ὁ ἐκ τῶν ἀρχηγετῶν ἐν περιηγηταῖς οὗτος.

Δεύτερον: Ἀφοῦ αὐτὸς οὗτος ἐξελληνίζει τὴν πατριδωνυμίαν του ὡς Ἀγκωνιέως, δὲν ἐπιτρέπεται πλέον νὰ χαρακτηρίζωμεν αὐτὸν διὰ διαφοροῦ ἐπωνυμικοῦ ὄρου.

Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι ὑπέστη ὁ μακαρίτης Ἀγκωνιεύς οὗτος πολλὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἰδίως λογίων, χαρακτηρισθεὶς ὡς «Ἐπίσκοπος Ἀγκῶνος» ὡς Ἀγκωνίτης, Ἀγκωνιάτης, ὡς ἐξ Ἀγκῶνος κ.τ.τ. Ἐνῶ αὐτὸς ἔχων ἴσως λόγους νὰ μὴ θέλῃ ν' ἀπαθανατισθῆ διὰ τοῦ πραγματικοῦ του ἐπωνύμου: Pizzicollì, ἀλλὰ διὰ τῆς πατριδωνυμίας του «Anconitanus κ.λ. παρέδωσεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἑλληνικὴν τῆς ἀπόδοσιν διὰ τοῦ χαρακτηρισμοῦ του ὡς Ἀγκωνιέως.

Οὕτω, εἰς τὸ ἀφιερωτικόν του σημείωμα πρὸς τὸν δεσπότην τοῦ Μιστρᾶ τότε Κωνσταντῖνον τὸν Παλαιολόγον, τὸ συνοδεῦον ἡμερολογικόν τι κατασκευάσμά του γράφει ἑλληνιστὶ ὡς ἐξῆς: «Τύχη τῇ ἀγαθῇ. Μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ τάξις κατὰ τοὺς παλαιοὺς Ρωμαίους, πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον Παλαιολόγον Πορφυρογέννηνον καὶ πανάριστον Λακεδαιμονίων Βασιλέα, ἐκ τοῦ Αὐτοῦ αἰωνίου καὶ πιστοτάτου δούλου Κυριακοῦ τοῦ Ἀγκωνιέως. . . ».

Τρίτον: Τὰ γνωσθέντα ἔργα τοῦ Κυριάκου καὶ κεφαλαιωδῶς μόνον ἀναγραφόμενα δὲν εἶναι μόνον τὰ ἐν τῇ Σημειώσει τῆς ὡς ἄνω διατρι-

¹) «Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν» Τ. Α' 110—110 καὶ Σμ. I τῆς σ. 110.

θῆς φερόμενα, ἀλλὰ καὶ τὸ γνωσθὲν τῷ 1896 ἀπόσπασμα¹, ἰδίως ὅμως ἡ περίφημος μακρὰ ἀνέκδοτος καὶ ἄγνωστος τέως περιγραφή του τῆς Πελοποννήσου, ἡ ἀποσταλείσα πρὸς τὸν Λεονάρδον Μπόττα².

Τέλος δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ἀκόμη, ὅτι τὰ ἔργα του ὁ Κυριάκος δὲν τὰ ἔγραψε λατινιστὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἰταλιστὶ καὶ ἑλληνιστὶ κάπως, καὶ ὅτι δὲν ἀπέθανε τῷ 1450, ἀλλὰ τῷ 1452 κατὰ τὰ ἐν φύλλῳ 41 τοῦ Ἀμβροσιανοῦ κώδικος 373 φερόμενα: «Ὁ Ἀγκωνιάτης Κυριάκος ἀπέθανεν εἰς Κρεμόναν τῷ 1452».

¹) «Un traité inédit en Grec de Oyrriaque d' Ancone» (Revue des études grecques).

²) Ἐδημοσιεύθη αὕτη ἐκτὸς τοῦ ἀφανοῦς ἱστοριοδίφου Remigio Sabbadini εἰς τὰ Miscellanea Seriani (1910) σ. 183—253 διὰ τῆς ἀπειγραφῆς: «ὁ εἰς Ἀγκῶνος Κυριάκος καὶ ἡ αὐτόγραφος περιγραφή του τῆς Πελοποννήσου, ἡ ἀποσταλείσα πρὸς τὸν Λεονάρδον Μπόττα». Ὅρα καὶ ἡμετέρας «Χαλκοκοινδύλας» σ. 118—121.